

ת"פ 43932/09/20 - מדינת ישראל נגד עופר צרקסוב

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

לפני כבוד סגן הנשיאה, השופט אליהו ביתן

24 יוני 2021
ת"פ 43932-09-20 מדינת ישראל נ'
צרקסוב(עציר)

בעניין:
המאשימה:
נגד
הנאשם:

מדינת ישראל

עופר צרקסוב (עציר)

נוכחים:

ב"כ המאשימה, עו"ד נועה שוקר

הנאשם ובאת-כוחו, שרית עוז

גזר דין

כללי

1. בטרם שמיעת הראיות בתיק, הגיעו הצדדים להסדר דיוני במסגרתו הוגש נגד הנאשם כתב אישום מתוקן והנאשם הודה בעובדותיו, שעיקריהן יובאו להלן-

הנאשם החליט לבצע שוד של חנות תכשיטים באשדוד ולשם כך הכין מספר גלילי נייר ספוגים בחומר דישון ומלופפים בסרט דביק (להלן: "האבוקות") והצטייד באקדח אוויר. בתאריך 09.09.20 בשעה 11:00 הוא הגיע לחנות תכשיטים באשדוד כשפניו מכוסות במסכה כירורגית, על ראשו כובע וברשותו תיק ובו אקדח האוויר, כפפות והאבוקות. הוא פנה לנ.ס. בעלת החנות (להלן: המתלוננת) וביקש ממנה להראות לו תכשיט מסוים שנמצא בחלון הראווה והיא אמרה לו לצאת מהחנות ולהצביע לה על התכשיט. הנאשם יצא מהחנות, הוציא מתיקו את האקדח, נכנס לחנות, כיוון את האקדח לעבר המתלוננת ואמר לה לפתוח את הכספת והקופה ולהתיישב על הרצפה. המתלוננת החלה לבכות, פתחה את הקופה והתיישבה על הרצפה. הנאשם עטה על ידיו את הכפפות שהביא, הדליק את האבוקות וזרק אותן מחוץ לחנות, והחל לקחת תכשיטים מהחנות ולהכניסם לתיקו. האבוקות החלו לבעור מחוץ לחנות והעשן שנוצר נכנס גם לתוך החנות, והמתלוננת ברחה מהחנות והותירה במקום את הנאשם. הנאשם המשיך לקחת תכשיטים ולהכניסם לתיקו ואחר כך ברח מהחנות עם שלל השוד - 219 שרשראות ו- 58 זוגות עגילים, בשווי כולל של כ- 250,000 ₪. כעבור זמן קצר הנאשם אותר על ידי המשטרה והרכוש הגנוב נתפס.

2. על יסוד הודאת הנאשם בעובדות כתב האישום המתוקן, כאמור, הוא הורשע בעבירה של שוד בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 402(ב) בחוק העונשין, התשל"ז-1977.

תסקיר שירות המבחן

עמוד 1

3. שירות המבחן ערך תסקיר על הנאשם, בו צוינו בין היתר הדברים הבאים -

הנאשם בן 44, יליד אוקראינה. רווק ואב לשני בנים בגילאי 15 ו-18. טרם מעצרו לא עבד והתקיים מקצבת ביטוח לאומי. תיאר קשר לא יציב עם ילדיו. אינו משלם מזונות. מגיל צעיר משתמש בסמים ומעורב בפלילים. לחובתו 15 רישומים פליליים בעבירות אלימות, רכוש, סמים ומרמה והוא ריצה מאסרים קודמים. אשר לעבירה, תיאר כי טרם ביצעה היה נתון בחובות רבים, צרך סמים, הזניח את עצמו וניתק קשר עם סביבתו, וחיפש פתרון מהיר לכיסוי חובותיו. תיאר כי מאז שהחליט על ביצוע השוד ועד ביצועו בפועל חלפו מספר חודשים, במהלכם הגיע מספר פעמים לאזור, ואז התחרט ולא ביצע את השוד. וטען כי מעשיו נבעו מחוסר ברירה. שירות המבחן התרשם שהנאשם מפחית מחומרת המעשים - טוען כי לא נשבר דבר בחנות; הרכוש שנלקח הוחזר; והמוכרת ששהתה בחנות לא נפגעה ממעשיו; והוא עסוק בעיקר בפגיעה שנגרמה לאמו ולילדיו ממעצרו ומתקשה לקחת אחריות על התנהלותו. וצוין כי הוא מביע חרטה על המעשים. עוד צוין, כי הנאשם הופנה בעבר לשירות המבחן אך התקשה לשתף עמו פעולה, וביטא תחושות קורבניות וקיפוח כלפי הממסד. וכי במסגרת מעצרו הנוכחי ביטא לראשונה רצון לקשר עם שירות המבחן וגורמי תמיכה אחרים לצורך עריכת שינוי בחייו, והומלץ לבחון אפשרות לשילובו בקהילה טיפולית, אך בית המשפט החליט לעצרו עד תם ההליכים. צוין כי הנאשם תיאר את מעצרו כנקודת מפנה בהתבוננותו על חייו, גם על רקע גילו וגם על רקע מצבו הבריאותי והנפשי, וכי מאז שהפסיק לצרוך סמים הוא חש סבלני יותר ומתעניין בעצמו ובסביבתו. הביע רצון להשתלב בקהילה טיפולית. ואמר שיתקשה להפיק תועלת מטיפול בכלא. שירות המבחן סקר את גורמי הסיכוי והסיכון של הנאשם, התרשם מקיומו של סיכון גבוה להישנות התנהגות אלימה שמידת חומרתה גבוהה. העריך כי הנאשם יתקשה לעמוד בדרישות של טיפול גמילה אינטנסיבי. והמליץ על הטלת עונש של מאסר בפועל תוך בחינת שילובו בטיפול במסגרת מתאימה בכלא.

חוות הדעת הקרימינולוגית

4. ההגנה הגישה חוות דעת פרטית של קרימינולוגית קלינית. בחוות הדעת נסקרו רקעו המשפחתי וההתפתחותי של הנאשם, מערכות היחסים שלו, ורקעו ההתמכרותי והפלילי. והוצגו יחסו לעבירה שביצע. החרטה שהביע. ורצונו לשנות את אורחות חייו ולהשתלב בטיפול. צוין כי לנאשם מאפיינים אנטי סוציאליים, הוא בעל דימוי עצמי נמוך ומביע חוסר אמון בסביבתו. העבירות בוצעו על רקע מצבו הכלכלי. וניכר שהוא מביע מוטיבציה להשתלב בטיפול. ועל מנת לענות על צרכיו הטיפוליים קיימת חשיבות לשלבו בטיפול בקהילה ולא בכלא. ובסופם של דברים צוין כי הנאשם זקוק לטיפול ארוך טווח כדוגמת קהילה והומלץ לאפשר לו להשתלב בטיפול כזה.

טענות הצדדים

5. המאשימה עמדה על הערכים המוגנים בעבירת השוד ועל מידת הפגיעה בהם במקרה זה; על מדיניות הענישה הנוהגת; ועל נסיבות ביצוע העבירה; וטענה כי מתחם העונש ההולם נע בין 3.5 ל-6 שנות מאסר בפועל. אשר לעונש הראוי לנאשם, ציינה את הודאתו; את עברו הפלילי; את התרשמות שירות המבחן והמלצתו; ואת הצורך בהרתעת היחיד והרבים. אשר לחוות הדעת הקרימינולוגית, טענה כי כותבת חוות הדעת פועלת מטעמו של הנאשם ואין להעדיפה על פני התרשמות ועמדת שירות המבחן. ועתרה לקבוע את עונשו של הנאשם ברף הבינוני עליון של המתחם, ולהטיל עליו בנוסף מאסר על תנאי, קנס ופיצוי הולם למתלוננת.

6. ב"כ הנאשם טענה כי במסגרת הליך המעצר הומלץ לשלב את הנאשם בקהילה הטיפולית "בית אור

אביבה" והוא נמצא מתאים להשתלב בה. וביקשה לשלב את הנאשם בקהילה הטיפולית. הפנתה לחוות הדעת שהגישה, התומכת בשילוב הנאשם בקהילה. ציינה כי מעשה הנאשם נבע ממצוקה וייאוש, ציינה את התלבטות הנאשם עד שביצע את המעשה, ואת האמפטיה שהוא מביע כלפי המתלוננת. וטענה כי הנתונים הללו מצביעים על כך שאין לנאשם נורמות עברייניות מובהקות. טענה כי השינוי בעמדת שירות המבחן אינו ברור שכן לא חל שינוי במצב הנאשם או בעמדתו. אשר לנסיבות המשפיעות על המתחם, ציינה שלא מדובר בהתארגנות עבריינית של מספר אנשים. הנאשם ביצע את העבירה לבדו. שיתף בהתלבטויותיו. ציינה את הרקע לביצוע המעשה. טענה כי לא היה שימוש באלימות פיזית ולא נגרם נזק בנפש או ברכוש. האירוע נמשך זמן קצר. וכל התכשיטים שנלקחו הוחזרו. ביקשה לקבוע מתחם שבין 24 ל- 42 חודשי מאסר בפועל. ובהתחשב בנסיבותיו של הנאשם- גילו, הודאתו, התמכרותו רבת השנים לסמים ורצונו לשקם את עצמו, עתרה למקם את עונשו בחלק האמצעי של המתחם ולהטיל עליו 33 חודשי מאסר בפועל.

דין והכרעה

7. עבירת השוד היא שילוב של עבירת רכוש ועבירת אלימות ובשל מאפייניה היא נמנית בקטגוריית העבירות החמורות שבחוק העונשין. העונש הקבוע לה - 14 שנות מאסר ובחלופה החמורה 20 שנות מאסר - מדבר בעד עצמו.
8. עבירת שוד יכולה להתבטא באופנים שונים וברמות חומרה שונות ובהתאם לכך הענישה עליה משתרעת על פני קשת רחבה והיא תלויה בעיקר בנסיבות הקונקרטיות של מעשה העבירה - המשליכות על מידת הפגיעה בערכים המוגנים - ובמידת אשמו של הנאשם.
9. הנאשם שדד חנות תכשיטים, תוך איום באקדח אוויר על מוכרת שהיתה לבדה בחנות, וגנב רכוש בשווי של כ- 250,000 ₪. הערכים החברתיים שנפגעו מביצוע העבירה הם בעיקר שמירת הגוף, הזכות לשלווה, זכות הקניין, קיום סדרי מסחר תקינים, ושמירת הסדר ובטחון הציבור. ומידת הפגיעה בהם הינה משמעותית.
10. מדיניות הענישה הנהוגה בעבירת שוד בנסיבות מחמירות היא של רצינות וחומרה.
- "בית משפט זה עמד לא פעם על חומרתה של עבירת השוד בנסיבות מחמירות, שיש בה כדי לפגוע הן בביטחונו האישי של קורבן העבירה וברכושו הן בתחושת הביטחון של הציבור בכללותו, בשלומם וברווחתו (ע"פ 8696/18 מדינת ישראל נ' מני, [פורסם בנבו] פסקה 8 (18.4.2019); ע"פ 2805/15 סג"ר נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 11 והאסמכתאות שם (24.7.2017)) -" ע"פ 4442-19 **מדינת ישראל נ' דניאל אלחנדרו שוויץ** (13.11.2019) (להלן: "עניין שוויץ")
11. הלכה למעשה בתי המשפט מטילים עונשי מאסר משמעותיים על עבירות שוד בנסיבות מחמירות.

בע"פ 8645-19 **יצחק וקנין נ' מדינת ישראל** (24.05.21) המערער הורשע, לאחר שמיעת ראיות, בעבירות של שוד בנסיבות מחמירות ואיומים. נקבע כי המערער נכנס לחנות "העור והמפתח" בבעלות המתלונן, אותו הוא מכיר, החל לחטט במגירות, וכשהמתלונן פנה אליו, המערער אמר לו שעליו לשלם לו דמי חסות. המערער לקח סכין יפנית שהיתה תלויה על קיר החנות ואיים באמצעותה על המתלונן כך שהצמידה לבטנו ובשלב מסוים לצווארו, ודרש ממנו להיות בשקט ולהוציא את כל הכסף שיש לו בכיסים. המתלונן מסר למערער 300 ₪,

והמערער שב ודרש ממנו לשלם לו דמי חסות. המתלון השיב לו שאין לו כסף, ואז המערער הוציא מאחת המגירות פנקס שיקים, אילץ את המתלון לכתוב עבורו שיק על סך 5,000 ₪ ויצא מהחנות כשהוא לוקח את השיק והכסף המזומן, ו-2 ארנקים וסט מזוודות בשווי כולל של 1,000 ₪.

בית המשפט המחוזי קבע **שמתחם העונש ההולם** למעשי המערער נע בין **3 ל-6 שנות מאסר** והטיל על המערער **5 שנות מאסר בפועל** לצד הפעלת שני מאסרים על תנאי בני 8 ו-4 חודשים בחופף ובמצטבר, כך שסה"כ הוטלו על המערער 5 שנים ושמונה חודשים.

בית המשפט העליון קיבל את הערעור והעמיד את תקופת המאסר הכוללת של המערער על **5 שנים** והפחית את סכום הפיצוי בו חויב המערער.

בע"פ 2557/16 **נאל אבו עגינה נ' מדינת ישראל** (26.9.16) המערער נכנס בשעת אחר הצהריים לחנות בתואנת שווא לפיה הוא מעוניין לקנות צמיד זהב. בעל החנות, יליד 1946, הציג בפניו תכשיטים שונים, והמערער אמר לו כי הוא הולך להביא כסף מזומן על מנת לרכוש תכשיט. לאחר זמן קצר, המערער חזר לחנות, ביקש מהמתלון לשוב ולהראות לו תכשיטים שונים, והמתלון סירב. המערער נותר והתבונן בתכשיטים שבדלפק החנות ובשלב מסוים, אחז במשקל שהיה מונח על הדלפק, השליכו בעוצמה לעבר המתלון, ניפץ את זכוכית חלון התצוגה ונטל צמיד זהב בשווי 7,500 ₪. המשקל שהשליך המערער פגע בראשו של המתלון והמתלון קם במהירות וניגש למערער, והתפתח ביניהם עימות במהלכו דחפו זה את זה. בשלב מסוים הדף המתלון את המערער לעבר פתח היציאה מהחנות, והוא נמלט מהמקום עם הצמיד שגנב.

המערער הורשע בעבירה של שוד ובעבירה של תקיפת זקן. נקבע **מתחם עונש הולם בין 3 ל-6 שנות מאסר** והוטלו על המערער **4 שנות מאסר בפועל**. בית המשפט העליון הפחית 4 חודשים מתקופת מאסרו בשל גילוי הצעיר של המערער, שהיה בן 18 ומספר חודשים.

בע"פ 2908/16 **מדינת ישראל נ' דסיא מקשאו** (22.05.16) המשיב ואחר קשרו קשר לשדוד חנות תכשיטים. הם הצטיידו במצית בצורת אקדח, שנחזה להיראות כאקדח אמתי, ונכנסו לחנות התכשיטים. באותה עת שהו בחנות בעליה, בני זוג בשנות השבעים לחייהם. המשיב נכנס לחנות, שוחח עם הבעלים, יצא מהחנות ואז חזר למקום כשהוא חבוש קסדה, והודיע כי מדובר בשוד. בני הזוג התעמתו עם המשיב וגרמו לו להימלט מהחנות, והוא הצטרף לאחר שהמתין לו בקרבת מקום על אופנוע.

בית המשפט המחוזי גזר על המשיב 12 חודשי מאסר בפועל בניכוי תקופת מעצרו, וקבע כי עונש מאסר מותנה שהיה תלוי ועומד נגד המשיב, בן עשרה חודשים, ירוצה בחופף. בית המשפט העליון קיבל את ערעור המדינה על קולת העונש, הטיל על המשיב 18 חודשי מאסר בפועל והפעיל את המאסר על תנאי כך שבסך הכול הוטלו על המשיב 21 חודשי מאסר, תוך שהוא מציין שעונשו של המשיב היה צריך להיות חמור בהרבה, ושהחמרת עונשו נעשית במתינות בשל הגישה שערכאת הערעור אינה ממצה את חומרת הדין ובהתחשב בכך שהמשיב עמד לסיים לרצות את תקופת המאסר שנגזרה עליו.

בע"פ 4012/13, 4035/13 **אורי זיני ומתן זיני נ' מדינת ישראל** (12.2.14) דובר בשני אחים ששדדו יחד חנות תכשיטים. כתב האישום מתאר שהאח האחד נכנס לחנות וניהל שיחה עם בעליה וכעבור מספר דקות חזר למקום עם אחיו. הראשון ריסס גז פלפל בפניו של המתלון ושניהם התנפלו עליו, חנקו אותו והושיבו אותה על הרצפה בפינת החנות כשהם מאיימי לפגוע בו אם יזוז. אחר כך הם פתחו את ארונות החנות, שברו ויטרינה ולקחו תכשיטים בשווי של כ-20,000 ₪, כסף מזומן בסך 8,000 ₪ המחאות, כרטיס אשראי וטלפון סלולארי.

בית המשפט המחוזי קבע **שמתחם העונש ההולם נע בין 3 ל- 6 שנות מאסר** בפועל והטיל על המערער 1, שהיה הדומיננטי, **4 שנות מאסר בפועל**, ועל המערער 2, ששירות המבחן המליץ להטיל עליו מאסר בעבודות שירות, 3 שנות מאסר בפועל.

בית המשפט העליון קיבל את מתחם העונש ההולם שנקבע והותיר את עונש המאסר של 4 השנים שנקבע למערער 1, ובנוגע למערער 2, שהיה ללא כל עבר פלילי וערך מאמצים רבים להשתקם, העמיד את עונשו על שנתיים וחצי.

בע"פ 1178/14 **מדינת ישראל נ' שי (שבתאי) מיכלאשוי** (23.6.14), המשיב ואדם נוסף הגיעו לאחר תכנון מוקדם רכובים על אופנועים לחנות תכשיטים באשדוד כדי לבצע שוד. השניים נכנסו לחנות כשכפפות לידיהם וקסדות אופנוע לראשיהם, האחר אחז באקדח צעצוע וכיוונו לעבר בעל החנות שהיה במקום, והמשיב החל לרוקן מגשי תכשיטים מארונות החנות לשקית שהיתה בידו. המתלונן דחף את ידו של האחר ונאבק בו, והאחר היכה בראשו עם אקדח הצעצוע עד שנשבר. בשלב מסוים נכנס למקום בעל חנות שכנה והאחר הבריחו באיום באקדח הצעצוע. המשיב ושותפו יצאו מהחנות ואז המתלונן ועוברי אורח הצליחו להפיל את המשיב מהאופנוע וריתקו אותו במקום, יחד עם חלק מהשלל, עד לבוא המשטרה. והאחר נמלט עם שלל תכשיטים בשווי עשרות אלפי שקלים.

בית המשפט המחוזי קבע שמתחם העונש ההולם לעבירות שהמשיב ביצע נע בין 6 חודשי עבודות שירות ל- 50 חודשי מאסר בפועל והטיל על המשיב 40 חודשי מאסר בפועל ועונשים נלווים.

בית המשפט העליון קיבל את ערעור המדינה; קבע **שמתחם העונש ההולם למעשי המשיב נע בין 3 ל- 6 שנות מאסר בפועל**; ציין שבעבירת שוד בנסיבות מחמירות נודעת חשיבות רבה לביטוי הסלידה החברתית העמוקה והבהרה כי היא נושאת בצדה עונש מאסר כבד על מנת להרתיע עבריינים בכח; והטיל על המשיב **52 חודשי מאסר בפועל**, תוך ציון הכלל שערכאת ערעור אינה ממצה את חומרת הדין.

12. הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה -

המדובר בעבירה מתוכננת. הנאשם תכנן מראש לשדוד חנות תכשיטים באשדוד. הצטייד באקדח אוויר, כפפות, וגלילי נייר ספוגים בחומר דישון מלופפים בסרט דביק, והגיע לחנות כדי לבצע את השוד.

הנאשם ביצע את המעשים בעצמו, ללא מעורבות של אחר.

הנאשם כיוון את אקדח האוויר שהיה בידו לעבר המתלוננת, אשה צעירה שהיתה בחנות לבדה, והורה לה לפתוח את הכספת ואת הקופה ולשבת על הרצפה.

המתלוננת פחדה, החלה לבכות, פתחה את הקופה והתיישבה על הרצפה.

הנאשם הדליק את האבוקות שהביא אתו וזרק אותן מחוץ לחנות, והחל לקחת תכשיטים ולהכניסם לתיק הגב שלו.

האבוקות שהנאשם השליך בערו והעשן שעלה מהן נכנס לחנות, והמתלוננת ברחה מהחנות והשאירה את הנאשם לבדו, והוא המשיך לקחת תכשיטים ולהכניסם לתיקו.

הנאשם לקח מהחנות 219 שרשראות ו- 58 זוגות עגילים, בשווי כולל של כ- 250,000 ₪.

הנאשם אותר כעבור זמן קצר והתכשיטים ששדד נתפסו ברשותו.

המתלוננת סיפרה על הפחד שאחז בה בזמן השוד ומסרה שהפחד הזה מלווה אותה עד היום. היא סיפרה שאחרי האירוע היא לקחה כדורי שינה במשך כחצי שנה ושהאירוע משפיע על חיי היומיום שלה והיא סובלת מחרדות. אין פלא שכך הם פני הדברים. אירוע שוד באיומי אקדח הוא חוויה מטלטלת ומסעירה, המותירה את רישומה הקשה בנפש. הדברים ידועים ומוכרים עד כי אינם מצריכים ראיה.

הנזק שיכל להיגרם ממעשה הנאשם, חמור עוד יותר. לא אחת, אירועי שוד כאלה מסתבכים וקורבנותיהם, ואחרים, נפגעים.

בסופו של דבר הרכוש שנגנב נתפס, כך שהנזק הממוני הישיר נמנע.

הנאשם ביצע את השוד מתוך רצון להשיג סכום כסף גבוה באופן מיד, לכיסוי חובותיו ומימון צרכיו.

13. ב"כ הנאשם עתרה לקביעת מתחם עונש הולם של 24 עד 42 חודשי מאסר בפועל והפנתה לפסקי דין בעבירות שוד בהם נקבעו, מתחם עונש הולם של 32 עד 42 חודשי מאסר בפועל - ע"פ 5535/12 אנגסום כאברי נ' מדינת ישראל (01.5.13); רף עליון של 46 חודשי מאסר בפועל - ע"פ 1127/13 עמאואל גברזגיי נ' מדינת ישראל (15.1.14); ורף תחתון של 24 חודשי מאסר בפועל - ת.פ. (ב"ש) 26238-11-18 מדינת ישראל נ' מורד אבו אלקיעאן ואח' (2.9.19).

עיון בפסקי הדין מלמד שפרטיהם שונים בתכלית מענייננו וממילא הם אינם יכולים לשמש קנה מידה למתחם העונש ההולם שיש לקבוע בענייננו.

בשני פסקי הדין הראשונים מדובר בשוד אקראי של אדם שהלך ברחוב ונגנבו ממנו באלימות בעיקר תיק/ארנק שהכיל כמה מאות שקלים ומכשיר טלפון. ובמקרה השלישי דובר בניסיון שוד של תחנת דלק שבקשר לענישתו הצדדים הגיעו להסכמה שהתביעה תגביל את עצמה לבקש להטיל על שניים מהנאשמים 28 חודשי מאסר בפועל ועל השלישי 24 חודשי מאסר בפועל, וההגנה תוכל לטעון לעונש כראות עיניה, ובית המשפט הטיל על הנאשמים את עונשי המאסר המרביים שהתביעה ביקשה.

14. בהתאם לצורך לקיים יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמתו של הנאשם ובין העונש שיוטל; ובהתחשב בערכים החברתיים שנפגעו מביצוע העבירה; במידת הפגיעה בהם; במדיניות הענישה הנהוגה; ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה; אני קובע כי מתחם העונש ההולם לעבירה שביצע הנאשם הוא בין 3 ל- 6 שנות מאסר בפועל.

15. לנאשם עבר פלילי הכולל הרשעות בעבירות אלימות, מרמה, רכוש, סמים, דרישת נכס על ידי אדם מזוין, ועוד. והוא ריצה מאסרים קודמים, שחלקם לתקופות משמעותיות.

16. ב"כ הנאשם ציינה כי במסגרת הליך המעצר שירות המבחן המליץ לשלב את הנאשם בקהילה הטיפולית "בית אור אביבה" והנאשם אף עבר את ראיון הקבלה לקהילה, אך בסופו של יום הדבר לא יצא אל הפועל כיוון שבית המשפט החליט לעצור את הנאשם עד לתום ההליכים המשפטיים. וביקשה לאמץ את האופציה השיקומית ולשלב את הנאשם בקהילה טיפולית, כפי שהמליצה הקרימינולוגית מעין דבש, שערכה חוות דעת על המערער מטעם ההגנה.

17. עקרונית, יש יתרון במהלך המוכוון למתן מענה טיפולי לקשיים ובעיות של נאשם העומדים ברקע ביצוע העבירות שלו. אולם, כמו בהחלטות משפטיות אחרות, הדבר תלוי בנתונים ובנסיבות של המקרה.

בענייננו, מאפייני הנאשם מוצגים בצורה די דומה בתסקיר שירות המבחן ובחוות הדעת הקרימינולוגית מטעם ההגנה. התמונה המצטיירת מהם היא של אדם בעל מאפיינים אנטי סוציאליים, שאינו נותן אמון בסביבתו, הסובל מהתמכרות רבת שנים לסמים קשים, אשר סיגל לעצמו דפוסי התנהגות עברייניים, ועל פני השנים הוא שב ומבצע עבירות למרות עונשי מאסר משמעותיים שהוטלו עליו.

הקרימינולוגית מטעם ההגנה מציינת שהנאשם זקוק לטיפול ארוך טווח, מהסוג הניתן בקהילה טיפולית; שהוא מעונין לערוך שינוי בחייו ומביע מוטיבציה להיגמל מסמים; ושלדעתה יש לו יכולות אישיות המאפשרות לו להתמודד עם מציאות החיים - היא מדגימה זאת בעובדה שהנאשם הקים עסק עצמאי וכאשר כשל עבר לעבוד במשך מספר שנים בסבלות ושמר על שגרת חיים מחוץ לכתלי הכלא. והמלצתה היא לאפשר לנאשם להשתלב בקהילה טיפולית לגמילה מסמים.

מנגד, שירות המבחן סבור שהסיכון להישנות התנהגות אלימה מצד הנאשם גבוה, ושהתנהגות זו אם תתרחש תהיה בעלת מידת חומרה גבוהה; ושהנאשם יתקשה לעמוד בדרישות של טיפול גמילה תובעני ואינטנסיבי המתבצע בקהילות הטיפוליות, הדורש בין היתר מוכנות לביקורת עצמית ויכולת לשאת מצבי תסכול. ועל כן שילובו במסגרת כזו לא יסייע לצמצום הסיכון הנובע ממנו.

18. שירות המבחן מכיר את הנאשם מזה שנים והוא מנמק את עמדתו שאינה ממליצה על שילוב הנאשם בקהילה טיפולית, במאפייני הנאשם - המתקשה לתת אמון בסיסי וליצור קשרים בינאישיים קרובים; מתקשה לבקר את מאפייניו והתנהגותו; והוא בעל תפיסה עצמית קורבנית; ומציין, כי בבואו לשקול התאמת מועמד לטיפול הוא לוקח בחשבון היבטים שונים ובין היתר היכולת להיעזר בשינוי לטווח ארוך, ההתייחסות לעבירה שבוצעה ולקחת אחריות עליה - בין היתר לצורך הערכת היכולת של המועמד להכרה וזיהוי התנהגות עבריינית וטעויות חשיבה שהובילו לביצוע העבירה, או כאלה הנותנים לגיטימציה להתנהגות עוברת חוק. וכן נבחן עומק ההתנהגות העבריינית הדורשת שינוי, ומאפייני הסיכון הקונקרטיים. ובעניינו של הנאשם הרושם הוא שהעבירה בוצעה על רקע דפוסי חשיבה והתנהגות עברייניים מופנמים, עליהם הנאשם מתקשה לקחת אחריות, והיחס של הנאשם לעבירה הוא שביצועה נכפה עליו בשל מציאות חייו, והוא מתקשה לבחון את עמדותיו ולהציב לעצמו יעדים אישיים לשינוי.

19. מטבע הדברים, חוות דעת המוגשת מטעם נאשם ממוקדת בעיקר בטובתו של אותו נאשם. אולם כשמדובר במשאב ציבורי מוגבל, כמו המיטות בקהילות הטיפוליות, יש לתת את הדעת על התמונה הכוללת ולזכור שכאשר המשאבים מוגבלים ולא ניתן לספק את מלוא הצרכים, יש לערוך תיעדוף מושכל. הערכת שירות המבחן בדבר הסיכוי של מועמד לטיפול לעמוד באתגרים שהטיפול מציב, היא חלק מההחלטות שיש לקחת בחשבון בסוגיה זו. הנימוק ששירות המבחן מעמיד לביסוס הערכתו, ענייני, רחב ומפורט, והוא משכנע.

20. מעבר לכל אלה, אין לשכוח שהשיקול של שיקום הנאשם הוא אחד מתוך מכלול שיקולי הענישה, ושהעיקרון המנחה בענישה הוא קיומו של יחס הולם בין סוג ומידת העונש לבין חומרת המעשה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם. וכאן, מעשה הנאשם בנסיבותיו חמור ומידת אשמו של הנאשם רבה. ובנוסף לכך, שליחת הנאשם לכלא אינה מונעת ממנו להשתלב בטיפול גמילה. שב"ס מקיים מסגרות טיפול שונות, כולל לגמילה מסמים, ואם הנאשם יגלה רצון ויימצא מתאים, הוא יוכל להשתלב בטיפול כזה בכלא.

21. חנויות תכשיטים מועדות ליפול קורבן לעבירות שוד. מוחזקת בהן סחורה יקרת ערך בעלת נפח קטן,

תנועת הקונים מצומצמת יחסית ומאפשרת מציאת עיתוי נוח לביצוע העבירה, וכל אחד יכול להיכנס לחנות ולהציג את עצמו כמתעניין בסחורה, מבלי לעורר חשד, ולהימצא במצב המאפשר לו לשדוד את החנות. (ראה והשווה ע"פ 4572-13 נסים אבו נאג'י נ' מדינת ישראל (02/02/14)).

22. בשנים האחרונות הנאשם מובטל והוא מתקיים מקצבת המוסד לביטוח לאומי. הוא ביצע את העבירה כדי להשיג סכום כסף משמעותי שיסייע לו בתשלום חובותיו ומימון צרכיו. בעבר הנאשם נדון לעונשי מאסר ולאחריהם הוא שב וביצע עבירות. האפשרות שהנאשם ישוב ויקלע לקשיים כלכליים קיימת, ואיתה גם האפשרות שהוא ישוב ויבצע עבירה כדי להשיג כסף.

מצב דברים זה מחייב לקחת בחשבון במסגרת שיקולי הענישה את הצורך בהרתעת הנאשם והרבים מביצוע עבירה דומה.

23. בגזירת עונשו של הנאשם אני מביא בחשבון את גילו הבוגר יחסית; את נסיבותיו, כמתואר בתסקיר ובחוות הדעת שהוגשה עליו; את הודאתו; את הפגיעה של העונש בו ובמשפחתו, ובמיוחד באמו; את הרצון שהוא מביע להשתקם; ואת עברו הפלילי והצורך בהרתעתו ובהרתעת הרבים.

24. בהתחשב בכל האמור, אני דן את הנאשם לעונשים הבאים:

א. 52 חודשי מאסר בפועל, בניכוי ימי מעצרו.

ב. 9 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים מיום שחרורו מהמאסר, שלא יעבור עבירת רכוש או אלימות מסוג פשע.

ג. אני מחייב את הנאשם לשלם למתלוננת פיצוי בסך 5,000 ₪.

הגם שהנאשם ביצע את העבירה כדי להשיא לעצמו רווח כספי, ושבנסיבות כאלה יש טעם בהטלת קנס, הרי שבהתחשב במצבו הכללי של הנאשם ובתקופת המאסר שנגזרה עליו אינני מטיל עליו קנס.

זכות ערעור בתוך 45 יום.

גזר הדין יועבר לגורמי הטיפול בכלא לבחינת אפשרויות שילוב הנאשם במסגרת טיפולית המתאימה לצרכיו.

ניתנה והודעה היום י"ד תמוז תשפ"א, 24/06/2021 במעמד הנוכחים.

אליהו ביתן, שופט
סגן הנשיאה